

๘ บัญญาสาตก

ภาคที่ ๒๘

นางสัมฤทธิ์เวชศาสตร์

พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานฌาปนกิจศพ

นายเจียม พลากร ^{๒๘} ผู้เบินตา

นางหนู พลากร ^{๒๘} ผู้เบินยาย

นางเปา เสงี่ยมพงศ์ ^{๒๘} ผู้เบินมารดา

ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

TUDC

17/06/2564

พิมพ์ที่โรงพิมพ์พระจันทร์

คำนำ

นางสัมฤทธิ์เวชศาสตร์ (ปรารมย์ หุตะดิลก) จะกระทำการ
ฉาบปกิฉพนายเจียม พลาตกร ผู้เป็นตา นางหนู พลาตกร ผู้
เป็นยาย และนางเปา เสงี่ยมพงศ์ ผู้เป็นมารดา จึงแจ้งความ
จำนงมายังกรมศิลปากร ขออนุญาตพิมพ์หนังสือ ๒ เรื่อง เพื่อ
แจกเป็นที่ระลึกแก่บรรดาญาติสนิทมิตรสหายในงานนั้น ตกตง
เลือกได้เทพนิยายสงเคราะห์เรื่อง เมขลา-รามสูร และพระคณิศ
ของเสฐียรโกเศศ และนาคะประทีป กับบัญญัติสาตก ภาคที่ ๒๘
กรมศิลปากรจึงอนุญาตให้พิมพ์ได้ตามประสงค์

ขออนุโมทนาในกุศลทักษิณานุประทาน ซึ่งเจ้าภาพบำเพ็ญ
เป็นบัจโจปการกิจ ด้วยอาศัยญาติธรรมและมาตุบัญญัติฐานธรรมเป็น
บัจจย จงเป็นผลอำนวยสุขสมบัติแก่ท่านทั้ง ๓ ในสัมปรายภพ
ตามฐาน เทอญ.

ช.ภ.

กรมศิลปากร.

๑๘ เมษายน ๒๕๘๒

นายเจียม พลากร

นางหนู พลากร

นางเปา เสงี่ยมพงศ์

ประวัติ

พระยาเพ็ชรบุรี เป็นพระญาติสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ใน
รัชกาลพระเจ้าเอกทัศ เป็นแม่ทัพยกขึ้นไปต่อสู้พะม่าทาง
เมืองเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๗ และครั้งที่ ๒ เป็นแม่ทัพ
ออกรบพะม่า ต่อสู้จนตัวตายในที่รบ ที่วัดสังฆาวาส พ.ศ. ๒๓๐๘

พระยาเพ็ชรบุรี มีบุตรชายสองคน คือ

เจ้าพระยาสุรบดีนทรสุรินทร์ฤาไชย.

เจ้าพระยาสุวรรณคโลก.

เจ้าพระยาสุวรรณคโลก หรือ เจ้าพระยาพิชัยราชา เป็นข้า
หลวงเดิมอันสนิทในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้เป็นหลวงพิชัย
ราชา ครองกรุงศรีอยุธยา ได้ช่วยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีกู้ประ-
เทศสยาม ปราบข้าศึกภายนอกภายใน ตั้งแต่แรกดังต่อไปนี้

๑. เป็นทูตไปเกลี้ยกล่อมพระยาราชเสวยเมืองพุทไธย-
มาสได้สำเร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๘

๒. เป็นนายกองต่อเรือรบ พ.ศ. ๒๓๑๐

๓. เป็นแม่ทัพตีค่ายโพธิสามต้นแตก พ.ศ. ๒๓๑๐

๔. จับเจ้านครศรีธรรมราชได้ พ.ศ. ๒๓๑๒

๕. ตีเมืองสวางคบุรีแตก พ.ศ. ๒๓๑๓

๖. ขณะครองเมืองสุวรรณคโลก ต้านทานกองทัพไปมยะ-

ง่วน แม่ทัพพะม่าไว้ได้ พ.ศ. ๒๓๑๓

เจ้าพระยาสุวรรคโลก มีบุตรชาย คือ

เจ้าพระยาบดินทรสุรินทร์ภักไชย (บุญชี้)

เจ้าพระยาสุรบดินทรสุรินทร์ภักไชย มีบุตร ๒ คน คือ

๑. คุณบุญชู หรือคุณข้างเผือก ต้นสกุล กะวีวัต สามี
พระนมน้อยในรัชกาลที่ ๕

๒. เจ้าพระยาพลเทพ (หลัง) ต้นสกุล บุญ-หลง และ
พลาตงกูร

เจ้าพระยาพลเทพ (หลัง) มีบุตรกับท่านผู้หญิงม่วง ซึ่ง
เป็นบุตรพระพิพิธสาส์ (สังข์) สามคน คือ

๑. ท่านสม เป็นภรรยาพระอภัยบริบาล (วัต) ต้นสกุล
วัชรภัก

๒. ท่านปราง เป็นภรรยา นายจัน จันตรี น้องชายเจ้า-
พระยารัตนาธิเบศร์ (กุน)

๓. พระยาอาหารบริรักษ์ มีบุตรกับท่านบัวหนึ่งคน คือ

๔. พระศรีพิทยโกช (ปาด บุญ-หลง)

มีบุตรกับท่านแก้วหนึ่งคน คือ

๕. ท่านจำเริญ ภรรยาพระรัตนยุติ (ตุ๋ บุนนาค)
มีบุตรกับท่านขลิบคนหนึ่ง คือ

๖. ท่านนายบุญเกิด บุญ-หลง

พระยาอาหารบริรักษ์ มีบุตรกับคุณหญิงน้อย บุตรีเจ้าัว

เนียม คือ

๑. นายเจียม พลากร.

๒. นายเจิม พลากร.

๓. ท่านละม่อม

ข. มีบุตรกับท่านเอี่ยม คือ.

๔. นายโต อินทรจิตร.

ค. มีบุตรกับท่านทิม คือ.

๕. นายปิติ บุญ-หลง.

๖. นายผ่อง บุญ-หลง.

ฅ. มีบุตรกับท่านแก้ว คือ.

๗. นายผดุง พลากร.

ง. มีบุตรกับท่านพันคำ คือ.

๘. พระสาเลียากรพิพัฒน์ (เฉลิม บุญ-หลง.)

จ. มีบุตรกับท่านหน่าย คือ.

๙. นายพี พลากร.

ฉ. มีบุตรกับคุณหญิงนวม คือ.

๑๐. ท่านเวียน พิชัยวารี.

๑๑. ท่านเพื่อน.

ช. มีบุตรกับท่านลำดวน คือ.

๑๒. ท่านพอม.

นายเจียม พลากร เป็นบุตรพระยาอาหารบริรักษ์ (นุต)
และคุณหญิงน้อย มีบุตรกับท่านหนู พิศาลบุตร บุตรพระยา-
พิศาลสุภผล (ชน) คือ.

๑. นายผัน พลากร.

๒. ท่านลมุน เป็นภรรยาหลวงอินทรมนตรีศรีจันทรกุมาร
(เขจร บุณศิริ).

๓. ท่านเปา เป็นภรรยา นายโง้วกิมมัย เสงี่ยมพงศ์.
มีบุตรกับท่านศีลา คือ

๔. คุณหญิงสมุทรเทพระบำ (ทิพย์ สุนทรนัญ)
มีบุตรกับท่านแสง คือ.

๕. พระอภัยนราทร (เลื่อน พลากร)

ท่านเปา เกิด พ.ศ. ๒๔๒๐ ถึงแก่กรรม พ.ศ. ๒๔๘๐
เป็นบุตรนายเจียม พลากร กับท่านหนู พิศาลบุตร เป็น
ภรรยา นายโง้วกิมมัย เสงี่ยมพงศ์ มีบุตรด้วยกัน คือ.

๑. นายอิ๋วหนุ่น เสงี่ยมพงศ์.

๒. ปราบมัย สัมฤทธิเวชศาสตร์ ภรรยา พ.ท. พระ-
สัมฤทธิเวชศาสตร์ (เจิม หุดะดิลก)

๓. นายอิ๋วซ่ม (แต้ม) เสงี่ยมพงศ์.

๔. นายสมพงศ์ (อิ๋วอิ) เสงี่ยมพงศ์.

๕. นายวิเชียร เสงี่ยมพงศ์.

สารบัญ

ปัญญาพุทธพยากรณ์	หน้า	๑
ปัญญาพุทธศักราชวรรณนา	"	๑๖
อานิสงส์ฟ้าบังสุกุล	"	๒๔

บัญญัติฆ่าคก

บัญญัติพุทธพยากรณ์

เดิมมีพระโพธิสัตว์ ๕ พระองค์ นามว่ากุกกุสันธโพธิสัตว์
องค์ ๑ โภจนาคมนโพธิสัตว์องค์ ๑ กัสสปโพธิสัตว์องค์ ๑ โคตม
โพธิสัตว์องค์ ๑ เมตเตยยโพธิสัตว์องค์ ๑ ท่านทั้ง ๕ นี้ต่างบำ
เพ็ญบารมีอยู่ณที่ต่างกัน ภายหลังได้มาพบและสัญญากันว่า ผู้
ใดได้เป็นพระพุทธเจ้า ต้องมาบอกให้รู้กันที่นี่

เมื่อพระกุกกุสันธโพธิสัตว์เป็นพระพุทธเจ้าจึงเสด็จมาประ
ทับบนแผ่นศิลาณกัณฑ์บรรพต ทรงลูบพระเศียร ประทานเส้น
พระเกศาแด่หมู่พระอรหันต์ฯ จึงบอบไว้กับพระเจ้าอโศกมหาราชฯ
ได้ทรงประดิษฐานพระเกศาตุนั้นไว้ณพระนครท่งยั้งนี้ แม้พระ
เกศาตุนั้นพระพุทธรูปเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ก็ย่อมมาอยู่ทันเช่นเดียวกัน

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าของเราพร้อมด้วย พระขณาสพ ๕๐๐
ได้เสด็จมาประทับบนแผ่นศิลา นอกพระนครท่งยั้งณกัณฑ์บรร
พตนั้น ถึงเวลาเสวยพระอาสนน์ที่ได้เชิญเสด็จไปยังภายนอกพระ
นครท่งยั้ง ทางด้านหลังกัณฑ์บรรพต สถานที่แห่งนั้นแลเป็นที่
สำหรับพระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์เสด็จมาประทับ

เมื่อเสวยเสร็จแล้ว มียักษ์ตนหนึ่งนำน้ำซึ่งใสในคนที่แก้ว
มาถวาย ขณะเมื่อยักษ์ตนนั้นเข้ามาได้ก้าวเท้าไปเหยียบมดงาม

ใหญ่ ๔ ตัวเข้า พระพุทธองค์จึงทรงพยากรณ์ว่า เมื่อศาสนา
 ล่วงไปถึง ๒๐๐๐ ปี มดงามทั้ง ๔ ตัวจักได้เป็นกษัตริย์มาครอง
 พระนครนี้ และจะได้กระทำการยกย่องพระศาสนา และขณะ
 นั้นมีกวางทองพร้อมด้วยเหล่าสัตว์ป่าพากันมาเฝ้าพระพุทธเจ้า
 พระพุทธองค์จึงทรงพยากรณ์ว่า สัตว์เหล่านั้นต่อไปจักเป็นมนุษย์
 ช่วยกันยกย่องพระศาสนาไว้ณที่นี้ อาศัยเหตุดังกล่าวมานี้ พระ
 นครทั้งยี่สิบห้าเป็นอุดมสถานแห่งหนึ่ง

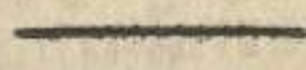
ในยุค ๒๐๐๐ ปีนั้นแล จะมีพระมหากษัตริย์ ๒ องค์ องค์
 ๑ พระนามว่า สรราชวงศ์เสวยราชสมบัติอยู่ในพระนครท่งยี่ อีก
 องค์ ๑ พระนามว่า จังโกธิบดี เสวยราชสมบัติอยู่ในพระนครลโว
 พระมหากษัตริย์ทั้ง ๒ พระองค์นี้ได้ทรงช่วยกันชโลพระพุทธรูป
 อันมีนามว่า คงคา สูง ๔ วาซึ่งจมอยู่ในแม่น้ำน่าน ขึ้นมาประดิษ
 ฐานไว้ในกัณฑ์บรรพต อันเป็นที่พระพุทธเจ้าเคยมาประทับ

และในยุค ๒๐๐๐ ปีนั้น มีพระมหากษัตริย์องค์ ๑ พระนาม
 ว่าพระเจ้าธรรมาโคกราช ได้เสด็จมาสู่พระนครท่งยี่นี้ รับสั่ง
 ให้ขุดหลุม ๔ เหลี่ยม ลึก ๑๘ ศอก กว้าง ๑๘ ศอก แล้วทรงฝัง
 ผอบอันบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ สมัยนั้นมีพระมหาเถร
 องค์ ๑ นามว่ามหากาลิเทยเถร ได้รับคำบอกเล่าจากบุรุษเข็ญ
 ใจว่า เขาได้เห็นรัศมี ๖ ประการรุ่งโรจน์อยู่ที่กัณฑ์ เมื่อพระ
 มหาเถรมาพิจารณาคุกกัณฑ์ทราบว่า ที่นั้นมีพระบรมสารีริกธาตุ จึง
 ตั้งสัตยาธิษฐานว่า ถ้ามีพระบรมธาตุอยู่ ก็ขอได้กระทำให้ปรากฏ

ให้ประจักษ์แก่ตาในบัดนี้เกิด สักครู่หนึ่งพระบรมสารีริกธาตุก็
 กระทำปาฏิหาริย์สว่างขึ้นไปในอากาศ โดประมาณเท่าผลตาลและ
 ผลมะพร้าว แล้วก็แตกกระจายออกไปทั่วทิศานุทิศ เมื่อกระทำ
 สักการะบูชากันเสร็จแล้ว จึงช่วยกันตัดต้นรังก่อพระเจดีย์ขึ้น ณ
 ที่นั้น สูง ๔ วา กับ ๒ ศอก ซึ่งยังคงปรากฏอยู่มาจนตราบเท่า
 ทุกวันนี้

จบเรื่องพยากรณ์สถานที่ที่ ๓.

นมามิ สุกตํ นาคํ เสฏฺฐํ ฌมมํ สุกเตน ทิปิตํ
สงฆณจ วรํ ปุณฺณกเขตตํ วนทิตวา รตนตตยํ
อมิํ ปญฺจพุทธยากรณํ นาม ปวุกขามิ สมาสเนน อิติ

นมามิ สุกตํ นาคํ ความว่า ข้าพเจ้าขอนอบน้อมนมัสการ
พระศรีสุคตผู้เป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งพระสังฆกรรมอันประเสริฐ
ซึ่งพระศรีสุคตได้ตรัสสำเร็จไว้ ทั้งปวงสงฆ์ผู้เป็นเนอณาบุญ
อันไพศาลอันนับว่าเป็นพระรัตนตรัย ข้าพเจ้าจักขอกกล่าวซึ่ง
พุทธพยากรณ์ทั้งห้าโดยย่อ ดังต่อไปนี้. นี้เป็นถ้อยคำที่จะ
กล่าวโดยลำดับ ขอบันทิตยชนพึงทราบในเบญจพุทธพยากรณ์
นี้ดังนี้

ได้ยินว่าในอดีตกาล พระโพธิสัตว์ทั้ง ๕ พระองค์ คือ
กุกกุสันธโพธิสัตว์บังเกิดในกำเนิดไก่เถื่อน ๑ โจนาคมนโพธิสัตว์
บังเกิดในกำเนิดนาคราช ๑ กัสสปโพธิสัตว์บังเกิดในกำเนิดเต่า ๑
โคตมโพธิสัตว์บังเกิดในกำเนิดโคอุสุภราช ๑ ศรีอริยมุตเตยย
โพธิสัตว์ บังเกิดในกำเนิดราชสีห์ ๑ ต่างองค์ต่างบำเพ็ญพระ
บารมีธรรม

ในกาลครั้งนั้น พระโพธิสัตว์ไก่เถื่อนมีความปรารถนาจะ
เป็นพระพุทธเจ้า จึงได้มารักษาศีลอยู่แทบระหว่างซอกเขากันทร
บรรพต และนาคราชโพธิสัตว์ก็มีความปรารถนาจะเป็นพระ

พุทธเจ้า ได้มารักษาศีลอยู่ที่เขากันทรบรรพตนั้น (เหมือนกัน)

นาคราชโพธิสัตว์พบพระโพธิสัตว์โกเถื่อนแล้วถามว่า ท่าน
มาอยู่ที่นั่นคนเดียวมีความจำนองอย่างไร หรือ พระโพธิสัตว์โก
เถื่อนจึงตอบว่า ตัวข้าพเจ้ามารักษาศีลอยู่ที่นั่นก็ด้วยอยากจะเป็น
พระพุทธรูปในอนาคตกาล ก็ส่วนตัวท่านเล่ามีความประสงค์
อย่างไรจึงได้มาอยู่ที่นั่น นาคราชโพธิสัตว์ตอบว่า ตัวข้าพเจ้ามา
รักษาศีลอยู่ที่นั่นก็เพื่อประสงค์จะเป็นพระพุทธรูปเหมือนกัน พระ
โพธิสัตว์โกเถื่อนจึงกล่าวต่อไปว่า ท่านนาคราชผู้เจริญ เรา
ทั้งสองคนมีความปรารถนาเหมือนกัน เราทั้งสองจักษรักษาศีลอยู่
ที่นั่นแหละ ดังนั้นแล้ว พระโพธิสัตว์ทั้งสองต่างองค์ก็รักษาศีล
อยู่ในภูเขานั้นตามความผาสุก

ต่อแต่นั้นมา พระโพธิสัตว์ผู้เป็นเต่า พระโพธิสัตว์ผู้เป็น
โค พระโพธิสัตว์ผู้เป็นราชสีห์ ต่างองค์ต่างมีความปรารถนาจะ
เป็นพระพุทธรูปได้มารักษาศีลรวมกันอยู่ที่เขานั้นโดยลำดับ ๆ กัน

พระโพธิสัตว์ทั้ง ๕ พระองค์ ต่างได้กระทำปฏิสังขารแก่
กันและกันแล้วจึงตั้งข้อกติกาไว้ต่อกันว่า สหายผู้เจริญทั้งหลาย
พวกเราได้มารวมรักษาศีลอยู่ในที่อันเดียวกัน ที่นั่นจึงต้องเป็น
อุดมสถานแห่งหนึ่ง เมื่อพวกเราได้เป็นพระพุทธรูปแล้วในกัลป์
เดียวกัน สหายคนไหนได้ตรัสเป็นพระพุทธรูปก่อน สหาย
คนนั้นต้องมาประกาศความเป็นพระพุทธรูปให้ปรากฏไว้ในที่
ที่เดียว

พระโพธิสัตว์โกเถื่อนเมื่อได้มาตรัสเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กุกกุสันโธ ได้เสด็จประทับนั่งบนแผ่นศิลาบัฏในกัณฑ์บรรพตนั้น ทรงลูบพระเศียรเกล้าแล้วทรงปรุทานเส้นพระศกองค์หนึ่งแก่หมู่อรหันต์ทั้งหลาย พระอรหันต์เจ้าเหล่านั้นจึงได้มอบเส้นพระศกของพระพุทธเจ้านั้นไว้กับพระเจ้าอโศกราชบรมกษัตริย์ พระเจ้าอโศกราชได้ประดิษฐานพระเกศธาตุพระองค์นั้นไว้ที่ประเทศอันมีนามว่าทุ่งยั้ง

พระกุกกุสันธพุทธเจ้าพระองค์จึงได้พยากรณ์ไว้ว่า เมื่อพระตถาคตปรินิพพานแล้ว จะมีพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่ง มาประดิษฐานพระธาตุของตถาคตไว้ในที่นี้ พระตถาคตย่อมรู้แน่ชัดว่า เมื่อศาสนายุคกาลของพระตถาคตล่วงไปแล้วจะมีศาสนาของพระพุทธเจ้าอีก ๔ พระองค์ คือ พระโกนาคมน์ ๑ พระกัสสป ๑ พระโคตม ๑ พระศรีอริยเมตไตรย ๑ ในที่นี้ และจะมีพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่ง ๆ มาประดิษฐานพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นไว้ในที่นี้ ตราบเท่าถึงศาสนาพระศรีอริยเมตไตรย

ณสมัยกาลครั้งหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทั้งหลาย เมื่อพระองค์ยังทรงดำรงพระชนม์อยู่ เสด็จไปกระทำการสงเคราะห์แก่เหล่าสัตว์โลกกลับจากลังกาทวีป และเมืองสาวัตถี เมืองเกาศัมภี เมืองหังสวัตี เมืองราชคฤห์ แวดล้อมด้วยหมู่พระขณาสพ ๕๐๐ เสด็จมาประทับบนพระแท่นศิลาบัฏ

นอกพระนครทุ่งยั้งในกัณฑ์บรรพตนั้น คราวนั้นมีบุรุษคนหนึ่ง
ชื่อยอย เพราะเป็นบุตรของชาวบ้านผู้เป็นเชษฐาในตำบล
เขาเป็นใหญ่กว่าประชาชนนับด้วยพัน ได้มาพบพระผู้มั่งพระภาค
เจ้ากับหมู่พระอรหันต์ ๕๐๐ ประทับอยู่ในที่นั้น ก็บังเกิดความ
เลื่อมใสเป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระผู้มั่งพระภาคเจ้าได้ประทานศีล
และพระบรมพุทโธวาทแก่นายเออยยและชาวบ้านเหล่านั้น ประชา
ชนทั้งหลายเหล่านั้นมีนายเออยยเป็นประมุข ได้ชวนกันกระทำ
พุทธบูชาด้วยวัตถุต่าง ๆ มีแตงโมเป็นต้น สมเด็จพระผู้มั่งพระ
ภาคเจ้า ยังประชาชนเหล่านั้นให้คลายจากความโลภ โกรธ หลง
แล้วทรงแสดงพระธรรมเทศนา ทรงกระทำการสงเคราะห์แก่
ประชาชนเหล่านั้นดังนี้

ครั้งนั้น พระอานนตเถรเจ้าผู้มั่งอายุ ได้ถือบาตรของสมเด็จพระ
ผู้มั่งพระภาคเจ้าตามเสด็จไปสู่กัณฑ์บรรพตภายนอกพระนคร
ทุ่งยั้ง แล้วเอาบาตรแขวนไว้ที่กิ่งต้นพุทธา เวลานั้นเป็นภัตตกาล
(เวลาเสวย) พระเรวัตเถรเจ้าจึงบอกกับพระผู้มั่งเจ้าอานนทว่า
แน่ท่านอานนท เวลานั้นเป็นภัตตกาล ท่านจงนิมนต์สมเด็จพระ
ผู้มั่งพระภาคเจ้าเสวยเถิด ขณะนั้นพระอานนทจึงเข้าไปนิมนต์
สมเด็จพระผู้มั่งพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เวลานั้นเป็น
เวลาภัตตกาลแล้วพระเจ้าข้า ขอพระองค์จงเสด็จไปนอกพระนคร
ทุ่งยั้งทางด้านหลังกัณฑ์บรรพตนั้นเถิด ครั้นแล้วพระอานนท
ได้ถือบาตรโดยเสด็จสมเด็จพระผู้มั่งพระภาคเจ้าไปสู่ที่ตามที่ได้

กราบทูลไว้นั้น ครั้นถึงแล้วจึงพับผ้าสังฆาฏิเป็นสี่ชั้นจัดแจงปู
ถวายให้สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับในที่นั้น

ก็สถานที่ที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับนั้นนั้นแล
เป็นสถานที่สำหรับพระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ประทับ พระพุทธ
เจ้าทั้ง ๕ พระองค์ ทรงประทับในสถานที่นั้นแล้วจึงเสวยตลอดไป
อย่างนั้น

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าของชาวเราทั้งหลาย พระองค์
ทรงกระทำกฤตกิจเสร็จแล้วได้ทรงเยี่ยมพระสรวล ขณะนั้นพระ
อานนท์กับพระเวฬุเถระเจ้า ๒ องค์ได้พากันทูลถามว่า พระเจ้าข้า
ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อะไรหนอเป็นเหตุเป็นปัจจัย ขอพระองค์
จงได้ทรงแสดงเหตุแห่งการเยี่ยมสรวลในกาลบัดนี้เถิด สมเด็จพระ
ผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสกับพระเถระทั้งสองนั้นว่า สักประเดี้ยว
เถอะ จะมีบุรุษยักษคนหนึ่งนำน้ำใส่ในคณฑีแก้วมาถวายพระตถา
คตเป็นแน่ละ สักครู่หนึ่งยักษคนนั้นได้ถือคนที่แก้วน้ำนั้นมา
ได้เหยียบมดงามใหญ่ ๓ กำยาว ๓ ศอก ๔ ตัว ซึ่งกำลังมาสูบดม
กลิ่นกตัตที่พระศาสดาเสวย แล้วเขาจึงไถมันไปและถวายคนที่
แก้วที่ใส่น้ำนั้นแก่พระศาสดา สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรง
รับแล้วได้ประทานศีล ๕ แก่ยักษนั้น ส่วนบุรุษยักษจึงถอดเขี้ยว
ของตนออกถวายสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ๆ จึงมีพระพุทธปฏิมา
ตรัสกับพระอานนท์ว่า ดูกรอานนท์ เพราะเหตุนี้แล ตถาคตจึง
ได้เยี่ยมสรวล ในกาลเมื่อตถาคตปรินิพพานล่วงไปแล้ว ศาสนา

กาลล่วงไปได้ ๒๐๐๐ ปี มดง่ามทั้ง ๔ ตัวนั้นจักได้บังเกิดเป็น
 พระมหากษัตริย์ผู้เรืองศักดิ์ในพระนครนี้โดยลำดับกัน จะกระทำ
 การยกย่องพระศาสนาของตถาคต ครั้นสมเด็จพระผู้มีพระภาค
 เจ้าตรัสดังนั้นเมื่อได้กระทำกุตตาก็เสร็จแล้ว ก็บายพระพักตร์ไป
 ทางทิศอุดร ได้ทอดพระเนตรเห็นพระแท่น ๆ หนึ่งชื่อว่าพุทธ
 ที่สนบัลลังก์ยาว ๘ วา ก็พุทธที่สนบัลลังก์นั้นสมบูรณ์ไปด้วยการ
 รักษา และมีเงาอันร่มรื่นเป็นที่มโนรมย์และเป็นที ๆ สรรพสัตว์
 ทั้งหลายได้อาศัย ขณะนั้นมีพญากวางทองตัวหนึ่งพร้อมด้วย
 สัตว์ทั้งหลาย คือ ช้าง ราชสีห์ เสือโคร่ง เสือดาว นกแก้ว นก
 สาลิกา กระรอก อันเป็นบริวาร ได้พากันมาเฝ้าสมเด็จพระผู้มี
 พระภาคเจ้ากระทำการนอบน้อมมีปิติและโสมนัสน้อมตัวลง หมาย
 ความว่าได้อภิวันทนาการในสมเด็จพระผู้มีพระศาสนา ประหนึ่ง
 ว่าได้อภิวันทนาการ สมเด็จพระผู้มีพระภาคด้วยภาษาของมนุษย์
 แล้วต่างก็นอนอยู่ที่ควร เมื่อฝูงสัตว์เหล่านั้นได้แสดงกริยาอย่าง
 นั้น สมเด็จพระศาสดาจึงทรงเยี่ยมพระสรวลในที่อื่นอีก คราวนั้น
 พระเรวัตเถระพร้อมทั้งพระอรหันต์ทั้งหลาย ต่างกระทำอัญชลีกร
 ประณมนมัสการทูลถามสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระ
 องค์ผู้เจริญ เหตุปัจจัยเป็นไฉนหนอ ขอพระองค์จงทรงแสดง
 เหตุแห่งการเยี่ยมสรวลแต่ข้าพระองค์ทั้งหลายในกาลบัดนี้เถิด

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงได้ทรงตรัสพยากรณ์อย่างนี้
 ว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายทั้งหมดอันมีพญากวางทอง

เป็นต้นนี้ ท่านทั้งหลายได้เห็นอยู่มิใช่หรือ ฤๅก็ทุกทั้งหลาย เมื่อ
 ตถาคตดับขันธปรินิพพานล่วงไปแล้ว พระมหากษัตริย์และประ-
 ชาชนจะได้ประดิษฐานราชตุงของพระตถาคตไว้ ประชาชนทั้งหลาย
 อันเป็นชาวบ้านชาวเมืองมีพระมหากษัตริย์เป็นประธาน ต่างก็
 จะชักชวนกันมาสร้างบ้านเมืองในสถานที่แห่งนี้ เมื่อศาสนาของ
 ตถาคตล่วงไปได้ ๒๐๐๐ ปีแล้ว พญากวางทองตัวนี้จักได้ไป
 บังเกิดเป็นมนุษย์ร่วมหมู่ชนที่เป็นราชบัณฑิต จะชักชวนกัน
 กระทำการยกย่องพระศาสนาในที่นี้ พระศาสนาจักรุ่งเรืองในที่
 นี้แล ก็พญากวางทองเมื่อได้บังเกิดเป็นมนุษย์ เป็นผู้มั่งบุญ
 อันตนได้กระทำไว้ในปางก่อน จักเป็นผู้มั่งบุญมาก ครั้นได้
 พิจารณาเห็นโทษในฆราวาสวิสัย แลเห็นผลของการออกบรรพชา
 จึงได้ละทิ้งสมบัติแล้วออกบรรพชาในพระศาสนาของพระตถาคต
 เมื่อบรรพชาแล้วจักมีนามว่า ปุชฺชราชิอรุ และจะชักชวนราชบัณฑิ-
 ทิตกระทำการปฏิสังขรณ์พระศาสนาให้รุ่งเรืองในที่นี้ อย่างนี้ ดูกร
 ฤๅก็ทุกทั้งหลาย สัตว์ทั้งปวงอันเป็นบริวารของพญากวางทองในวนา
 สัตถ์นั้นในก่อน จะบังเกิดเป็นมนุษย์ในสถานที่ไกลกันห้าสิบล
 โยชน์บ้าง ร้อยโยชน์บ้าง เป็นหมู่ๆ กัน แล้วต่างคนต่างพา
 บุตรภรรยาмаแต่ต่างทิศมาปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ที่นี่ เมื่อประชา
 ชนทั้งหลายได้ยินพระปุชฺชราชิอรุ บ่าวร้องว่า สมณและพราหมณ์
 ทั้งหลายไม่มีใครสามารถที่จะทำให้พระศาสนารุ่งเรืองได้^{๒๕๖๔} เพราะ
 เหตุนี้จึงได้พากันไปประกอบภารงานตั้งบ้านเรือนเคหสถานอยู่ใน

ทนจนเจริญ จำเดิมแต่นั้นมา ตำบลบ้านนั้นจึงมีค่าเทียบเท่ากับหา-
 ปณะทองอันมีค่าสูงทีเดียว ครั้งนั้นประชาชนเหล่านั้น มีความ
 สุขมากมีความลำบากน้อย ดุกรภิกษุทั้งหลาย พระมหากษัตริย์
 และเทพตามนุษย์ทั้งหลาย ต่างพากันมากระทำสักการกรรมในที่
 นั้น ประหนึ่งว่าตถาคตยังอยู่ที่เดียว ทนและจักเป็นที่สำหรับ
 ประทับ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ในภัททกัลป์นี้
 ที่เดียว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ย่อมเสด็จประทับ
 บนแผ่นศิลาบัฏนี้ ก็พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์นั้น
 คือ พระกุกกุสันโธ ๑ พระโกนาคมโน ๑ พระพุทธกัสสป ๑
 พระโคตโม ๑ เป็น ๔ เป็น ๕ ทั้งพระศรีอริยเมตไตรยพุทธเจ้า
 เมื่อได้บรรลุแก่พระปรมาภิเศกสัมโพธิญาณแล้ว จักประทับบน
 แผ่นศิลาบัฏนี้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นพระนครทั้งนี้จึงนับว่า
 เป็นอุดมสถานแห่งหนึ่ง

เมื่อศาสนายุกาลล่วงไปได้ ๒๐๐๐ ปี จะมีพระมหากษัตริย์
 ๒ พระองค์ ทรงพระนามว่า สรรราชวงศ์ ๑ จังโกธิบดี ๑ องค์ที่
 ทรงพระนามว่า สรรราชวงศ์ ได้เสวยถวัลยราชสมบัติในพระนคร
 ทั้งนี้ ส่วนองค์ที่ทรงนามว่า จังโกธิบดี จักได้เสด็จผ่านสมบัติ
 ในพระนครละไว้

พระมหากษัตริย์ทั้ง ๒ พระองค์ทรงมีพระราชไมตรีต่อกัน
 ทรงร่วมพระราชหฤทัยกันชโลพระพุทธรูปอันมีนามว่าคงคา สูง
 ๔ วา ซึ่งจมอยู่ในแม่น้ำนานช่นด้วยพระราชศรัทธาแล้วนำมา

ประดิษฐานไว้ในราชรถ เอาสุวรรณบัณเฑาะที่ขุดได้ในแม่น้ำ
 น่านนั้นประโคนแล้วนำไปตั้งไว้หน้าพระพุทธรูปนั้น นำพระ
 พุทธรูปไปประดิษฐานไว้ในกัณฑ์บรรพตอันเป็นสถานที่ ๆ พระ
 พุทธเจ้าเคยมาประดิษฐาน.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ชนทั้งหลายเหล่าใดทั้งบุรุษและสตรี
 ทั้งพระมหากษัตริย์และสมณะพราหมณาจารย์ เมื่อมากระทำการ
 ซ่อมแปลงสถานที่ด้วยจิตตศรัทธากดี มากวาดแผ้วแล้วกระทำ
 วันทนาการนอบนบในสถานที่นั้นดี มากกระทำสักการบูชาด้วย
 วัตถุทั้งหลายมีดอกไม้เป็นต้นในสถานที่นั้นดี ชนทั้งหลายเหล่า
 นั้นย่อมสามารถที่จะปิดประตูอบายภูมิทั้ง ๔ เสียได้โดยไม่ต้อง
 สงสัย และจะประกอบด้วยอายุยืนยาวปราศจากอุบัติเหตุร้าย
 ทั้งปวง เมื่อละจากมนุษย์โลกนี้แล้ว ย่อมได้ไปบังเกิดใน
 กามาพจรสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้นเสวยทิพยสมบัติ เมื่อท่องเที่ยวอยู่ใน
 สังสารวัฏโดยอนุโลมปฏิโลม (กลับไปกลับมา) ดังนี้แล้ว ใน
 บัณฑิตชาติที่สุดก็จะได้บรรลुแก่พระนฤพานเป็นแท้ เพราะเหตุ
 ฉะนั้น สถานที่นั้นจึงนับเนื่องว่าเป็นสถานที่ ๆ พระพุทธเจ้าได้ทรง
 ตรัสพยากรณ์ไว้อีกแห่งหนึ่ง.

เมื่อศาสนายุคกาลล่วงไปได้ ๒๐๐๐ ปี จักมีพระบรม
 กษัตริย์พระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่าพระเจ้าธรรมมาโสกราชบพิตร
 ได้เสด็จมาสู่พระมหานครทั้งยี่สิบ ทรงกำหนดถือเอาพื้นดินแห่ง
 หนึ่งในพระมหานครทั้งยี่สิบ แล้วขุดหลุม ๔ เหลี่ยมจรดรัศหลุม

หนึ่งเล็ก ๑๘ ศอก กว้าง ๑๘ ศอก หล่ออ่างทองอ่างหนึ่งเอา
 ใสในอ่างนั้นจนเต็มแล้ว เอาราชสีห์ตัวหนึ่งซึ่งหล่อขึ้นด้วยทรัพย์
 ราคา ๑๐ แสนตั้งไว้ในอ่างทองนั้น แล้วให้ทำพอบแก้วผลึกพอบ
 หนึ่งเป็นราคา ๑๐ แสน เอาขึ้นประดิษฐานไว้ในเหนือหลังราชสีห์
 ในอ่างทองนั้น แล้วให้ทำรูปนารายณ์ทองรูปหนึ่งเป็นราคา ๑๐
 แสนพระหัตถ์ถือพอบแก้วบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ แล้วอัญ
 เชิญไปประดิษฐานไว้ในเบ้องทิศตะวันออก แล้วกระทำปราสาท
 ทององค์หนึ่งคิดเป็นราคา ๑๐ แสนประดิษฐานเทวรูปนารายณ์นั้น
 ทางทิศตะวันตกได้หล่อรูปพระอินทร์ด้วยทองมีหัตถ์ถือจักรวรุ
 ประดิษฐานไว้ ส่วนในทิศทักษิณได้หล่อรูปท้าววิรุพหภูมิหัตถ์
 ถือพระขรรค์ทองประดิษฐานไว้ แล้วทำรูปภพยนตร์เคลื่อนไหว
 ไปมาหมุนอยู่รอบ ๆ ที่นั้น แล้วมีพระดำรัสสั่งรูปเหล่านั้นว่า
 แนะท่านทั้งหลายผู้เจริญ ท่านจงช่วยกันรักษาพระบรมสารีริกธาตุ
 ของสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์เจ้าไว้ในสถานที่นี่ ถ้าใครประ
 สงค์จะมาทำอันตรายแก่พระบรมสารีริกธาตุนี้ ท่านทั้งหลายจง
 ยังเขาเหล่านั้นให้ถึงซึ่งความพินาศเกิด ใคร ๆ ไม่มีเหมือน
 อย่างท่าน ถ้าหากว่าใครเขาจะมากระทำสักการบูชาที่ดี มา
 เคารพบนอบในสถานนี้ด้วยความปิติและโสมนัสก็ดี จักพึง
 บังเกิดความเลื่อมใสในทันที ท่านทั้งหลายจงช่วยรักษาเขา
 เหล่านั้น อย่ากระทำอันตรายแก่เขาเหล่านั้นเลย ครั้นทรง
 กำชับอย่างนั้นแล้ว พระเจ้าธรรมมาโสกราชบรมกษัตริย์และพระ

อรหันต์ทั้งหลายกับประชาชนเป็นอันมากได้ช่วยกันปิดปราสาทนั้น ด้วยทองและเงินและอิฐหินกรวดทราย แล้วเกลี่ยพินดินเสียให้เสมอช่วยกันปลูกไม้รังลงไว้ในสถานที่นั้น ส่วนพระมหากษัตริย์พระองค์จึงได้พาพลพาหนะเสด็จไปสู่มาเลชยารามอันมีนามว่า สัตถันตร.

เมื่อศาสนายุกาลล่วงไปได้ ๒๐๐๐ ปีเศษ กวางทองซึ่งต้องพุทธพยากรณ์นั้น ได้มาบังเกิดเป็นมนุษย์ได้บรรพชาอุปสมบทในพระศาสนา มีนามปรากฏว่ามหากาลิเทยยปุชราชอรุ ครั้นนั้นมีบุรุษเขี้ยวใจคนหนึ่ง ทำไร่อ้อยอยู่ใกล้ไม้รังในตำบลที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุนั้น พระบรมสารีริกธาตุซึ่งประดิษฐานอยู่ในปราสาทภายใต้ไม้รังนั้นได้กระทำปาฏิหาริย์ มีพระรัศมีหกประการรุ่งโรจน์จับกิ่งไม้รัง โค ๒ ตัวได้เห็นเช่นนั้นก็ตกใจพากันหนีไปจากที่นั้น บุรุษเขี้ยวใจครั้งได้เห็นอย่างนั้น ครั้นทำไร่เสร็จแล้วก็กลับมาบ้านนำเนื้อความนั้นไปบอกแก่บุรุษคนหนึ่งชื่อกามกุต นายคามกุตจึงพาบุรุษเขี้ยวใจนั้นไปเล่าเรื่องให้พระมหาเถระฟังตามเรื่องที่ได้เห็นมา ขณะนั้นพระมหาเถระ (คือพระมหากาลิเทยยปุชราชอรุ) และนายคามกุตจึงพาบุรุษเขี้ยวใจผู้ชาวไร่ไปที่ต้นรัง พระเถระเจ้าได้พิจารณาตุตันรังด้วยญาณของพระผู้เป็นเจ้าก็รู้ประจักษ์ว่า โอหนอ พระอรหันต์ทั้งหลายได้ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระบรมศาสดาไว้ในที่นี้ ครั้นแล้วพระผู้เป็นเจ้าจึงได้ตั้งสัตยาธิษฐานว่า ตัว

เรานั่งจกได้กระทำการยกย่องพระศาสนา ขอพระบรมสารีริก-
 ชาติของสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์เจ้าจงกระทำปาฏิหาริย์ให้เห็น
 ปรางค์แก้วตาเราในบัดนี้เถิด สักครู่หนึ่งพระบรมสารีริกชาติ
 ก็กระทำปาฏิหาริย์ โชนนาการสว่างขึ้นไปในอากาศมีประมาณเท่า
 ผลชาติ และผลมะพร้าวแล้วก็แตกกระจายออกสว่างแจ้งไปทั่ว
 ที่สนามทิศคล้ายกับดอกไม้เพลิง คนทั้งสามมีพระมหาเถระเจ้า
 เป็นประธาน ก็บังเกิดความตื่นเต็มโสมนัสปรีดา กระทำสักการะ
 บขาวันทนาการแล้ว ช่วยกันตัดต้นรังนั้นออกแล้วก่อเป็นเจดีย์
 ที่นั้นจึงนับว่าเป็นอุดมสถานแห่งหนึ่งปรากฏอยู่จนตราบเท่าทุกวันนี้
 พระเจดีย์นั้น สูง ๕ วา กับ ๒ ศอก ครั้นสำเร็จแล้ว นาย
 คามกุดได้ขุดหลุม ๆ หนึ่ง ลึกเข้ามา ๑ ในเนินพระเจดีย์นั้น เอา
 เงินหมื่นหนึ่งฝังลงในหลุมนั้นแล้วตั้งอธิษฐานว่า ถ้าใครจะมา
 เป็นผู้บำรุงศาสนาในที่นี้ ขอจงพบทรัพย์ในหลุมนี้เถิด และ
 มารดาของนายคามกุดได้อาศัยลาแผ่นหนึ่งมาแกะเป็นปลาตะเพียน
 แล้วขุดหลุมลึกเข้ามา ๑ เอาทองฝังลงไว้ในหลุมปิดด้วยแผ่นศิลา
 ซึ่งแกะเป็นปลาตะเพียนและก้อนศิลาอื่นอีก แล้วตั้งอธิษฐาน
 อย่างนั้นเหมือนกัน พระเจดีย์และพระนครนี้ได้มาปรากฏขึ้น
 ต่อเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานล่วงไปแล้ว.

ภิกษุทั้งหลาย ชนเหล่าใดที่เทพตามนุษย์กษัตริย์สมณะ
 พราหมณาจารย์ ทั้งที่เป็นผู้มั่งคั่งและขัดสนได้พากันมากระทำ
 สักการะที่เจดีย์ และมาแผ้วกวาดอกิวิทาปฏิบัติสังฆารณ์ เขาทั้งหลาย

เหล่านั้นได้กระทำพุทธบูชา เหมือนดังเมื่อดตถาคตยังอยู่ที่เดียว
 ภิกษุทั้งหลาย กาลนั้นสรรพสัตว์ที่อาศัยอยู่ในอรัญญประเทศมี
 ราชสีห์และช้างเป็นต้นอันเป็นบริวารของพญากวางทอง จะได้มา
 บังเกิดเป็นมนุษย์อาศัยอยู่ในที่ไกลกันร่อยว้าง ร้อยโยชน์บ้าง
 ได้สดับกิตติศัพท์ต่างกึ่งชกชวนกันมาในทันที สร้างบ้านสร้างเมืองขึ้น
 ประเทศที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุนั้น ไม่มีใคร
 สามารถจะทำให้รุ่งเรืองได้ เพราะเหตุนั้นแล เมื่อพระผู้เป็นเจ้า
 ปุชชีราชิอูร์ ได้กระทำตามพระพุทธานุญาต ประชาชนที่ทราบ
 ข่าวจึงได้พากันมาเอง ภิกษุทั้งหลายสัตว์ทั้งหลายมีราชสีห์และ
 ช้างเป็นต้น ได้ทราบเรื่องดังนี้แล้ว ต่างก็พากันมากระทำการยก
 ย่องพระศาสนาด้วยพระมหาเถระเจ้าปุชชีราชิอูร์นั้น ต่อแต่นั้น
 มา ประชาชนเหล่านั้นจึงได้ชักชวนกันมาปลูกบ้านสร้างเมืองอยู่
 ตามผาสุกในสถานนั้น อนึ่งสถานนั้นมีค่าเท่ากับกหาปณะทองอัน
 สูงทีเดียว.

ในกาลครั้งนั้น มีพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่ง ทรงพระ
 นามว่าสรราชวงศ์ ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติอยู่ในพระมหา
 นครนี้ พระมหากษัตริย์อีกพระองค์หนึ่งทรงพระนามว่าจังก
 ษบดีจักได้ผ่านสมบัติในพระนครละโว้ พระมหากษัตริย์ทั้งสอง
 มีพระราชไมตรีต่อกัน ได้ชวนกันพาพลพาหนะไปสู่สถานที่ ๆ
 พระพุทธรูปองค์หนึ่งจมอยู่ในพระนครทุ่งยั้งนั้น ขุดพระพุท
 ธรูปขึ้นจากแม่น้ำ เล่ากันมาเป็นนินยาว่า มีพระราชาองค์หนึ่ง

ได้ยกพระพุทธรูปองค์หนึ่งขึ้นประดิษฐานไว้บนแท่นกระแสน้ำพัด
 แพนันแตก พระพุทธรูปจึงได้จมลงในที่นั้น ที่นั้นจึงเรียก
 กันว่าตำบลพระจอม จนตราบเท่าทุกวันนี้ พระมหากษัตริย์ทั้งสอง
 พระองค์ ได้ชลอพระพุทธรูปขึ้นจากที่นั้น แล้วกระทำสักการะ
 บูชาพระพุทธรูปด้วยวรามีสทั้งหลาย มีดอกไม้เป็นต้น อัญ
 เชิญพระพุทธรูปนั้นขึ้นสู่ราชรถ นำสุวรรณบัณเฑาะว์ซึ่งขุดได้
 ในแม่น้ำนั้นตั้งไว้ณะเพาะพระพักตร์พระพุทธรูปนั้น แล้วนำไป
 ประดิษฐานไว้ในอารามอันเคยเป็นที่เสด็จประทับของพระพุทธเจ้า
 ในภายนอกพระนครต่งยัง.

ภิกษุทั้งหลาย บุคคลทั้งหลายไม่ว่าผู้ใดมีใจ มีประสาท
 ศรัทธาได้มากระทำสักการะบูชาในสถานที่ทั้ง ๓ นั้น คือ

สถานที่อันเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ๑

สถานที่ ๆ เป็นอารามอันประดิษฐานพระพุทธรูปนี้ ๑

สถานที่แผ่นศิลาอันเป็นที่ประทับของพระพุทธเจ้า ๑

ย่อมจะเป็นบุคคลปราศจากโรคและอุปัทวแห่งปวง มีอายุ
 ยืนยาว เมื่อจตุตถจิตต์จากมนุษยโลกนี้แล้ว ย่อมบังเกิดในกามา
 พจรสวรรค์เสวยสมบัติตราบเท่าถึงขั้นปรนิมิตวัสสวัต เมื่อจตุตถจิตต์
 สวรรค์แล้วย่อมกลับมาบังเกิดในมนุษยโลกเสวยสมบัติแล้วจักได้
 บรรลุพระนิพพานในกาลเป็นที่สุดภายหลัง.

จบพยากรณ์สถานที่ทั้งสาม

เบญจพุทธศักราชวรรณนา

ภิกษุทั้งหลาย เบญจพุทธศักราชพรรณนาที่พระพุทธเจ้าทรง
แสดงแล้วอย่างนี้ ถ้าใครได้กระทำตามโดยความเคารพแล้ว เมื่อ
จุติจากโลกนี้ไปย่อมได้ไปบังเกิดในเทวโลก.

ในปฐมกัปปีนั้น พระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ได้บังเกิดขึ้น
เป็นลำดับ ๆ กัน พระกุกกุสันธพุทธเจ้าได้เสด็จปฏิสนธิในพระ
ครรภ์ของนางพราหมณ์ช่อวิสาขา อันเป็นเอกอัครภรรยาของ
อัครปุโรหิตอันมีนามว่าอัครคัทธ อันเป็นปุโรหิตของพระเจ้า
เจมนันทรในเขมวดีนคร มีพระชนมายุได้สามหมื่นปี ได้บังเกิดขึ้น
ในโลกในกัตติยุค ประชาชนที่ได้เกิดในพระศาสนา ครั้นจุติจาก
มนุษย์โลกก็ได้บังเกิดในสวรรค์ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
มีพระวรกายสูง ๑๔ ศอก ได้ตรัสรู้ในกายได้ไม้ซีกแล้วปรินิพพาน
แผ่นดินงอกงามหนาขึ้นอีกแปดพันวา แต่นั้นมาพระโก
นาคมน พุทธเจ้าได้ถือปฏิสนธิในครรภ์ของนางอูตรพราหมณ์อัน
เป็นเอกอัครภรรยาของยัญญุทัตตพราหมณ์ ในโสภิตนคร พระ
ผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นมีพระชนมายุสามหมื่นปี ประชาชน
ที่ได้บังเกิดในพระศาสนา ครั้นจุติจากมนุษย์โลก คนสามส่วน
ไปบังเกิดในอบายภูมิส่วนหนึ่ง อีก ๒ ส่วน ได้ไปบังเกิดใน

๑ ข้างแห่งแปดว่าไม่วราชพฤกษ์

สฤติภพ คนที่ไปบังเกิดในอบายภูมิ เพราะไม่ปฏิบัติตามพระ
บรมพุทโธวาท พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น มีพระวรกายสูง
๓๐ ศอก ได้ตรัสรู้ณภายใต้ไม้มะเดื่อ แล้วและปรินิพพาน

เมื่อแผ่นดินสูงขึ้นเห็นปานนั้น ต่อแต่นั้นมาพระกัสสป
พุทธเจ้าจึงได้ถือปฏิสนธิในพระครรภ์ของนางธรวดีพราหมณี อัคร
ภรรยาพรหมทัตพราหมณ์ในเมืองพาราณสี พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้นมีพระชนมายุสองหมื่นปี ได้บังเกิดขึ้นแล้วในโลก
ชนทั้งหลายที่ไม่กระทำตามพุทโธวาทย่อมไปบังเกิดในอบายภูมิ
พระองค์มีพระวรกายสูง ๒๐ ศอก ได้ตรัสรู้ณภายใต้ไม้ไทรแล้ว
และดับขันธปรินิพพาน

เมื่อแผ่นดินสูงขึ้นอย่างนั้น ต่อแต่นั้นมา พระโคตมพุทธ
เจ้าได้ถือปฏิสนธิในพระครรภ์พระนางมหายาเอกอัครมเหสีของ
พระเจ้าสุทโธทนมหาราชในพระนครกบิลพัสดุ์ พระผู้มีพระภาค
เจ้าพระองค์นั้น ทรงพระชนมายุ ๘๐ ปี ได้บังเกิดขึ้นแล้วใน
โลก มีพระวรกายสูง ๘ ศอก ได้บรรลुพระโพธิญาณในภายใต้
ไม้โพธิ์แล้วปรินิพพาน.

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ทรงแสดงธรรมแก่ภิกษุทั้ง
หลายว่า ดูภกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อพระตถาคตปรินิพพานในปี
มะเส็งขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ศาสนาจักดำรงอยู่ถ้วน ๕๐๐๐ พรรษา
เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๕๐๐ ปี ภิกษุณีก็หมด เมื่อศาสนาล่วงไป

ได้ ๑๐๐๐ ปี พระอรหันต์หมด เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๒๐๐๐ ปี
 จะมีพระราชผู้ปราศจากกรรมทำลายล้างพระศาสนาของพระตถา-
 กตกระทำก่อกำเนิดขึ้นเป็นการใหญ่ มหาอุบัตถต่าง ๆ ก็จะมี
 บังเกิดขึ้นแก่ประชาชนชาวโลก จักปรากฏดังพยากรณ์นี้ ครั้น
 ล่วงไปบุคคลผู้ทรงธรรมก็จะละทิ้งธรรมเสีย ในปีฉลุนั้น บัณฑิต
 มิตรจะกระทำไมตรีจิตต์ทอดสนิทคิดฆ่ามิตรของตนเสีย บุคคล
 ผู้เป็นบัณฑิตจะกลับกลายเป็นคนอันธพาลดุจคนใบ้ และเป็น
 คนอุลามกประกอบแต่อกุศลกรรม ถืออาวุศคอยแต่จะประหัด
 ประหารซึ่งกันแลกัน ยังมีมหาชนหลงให้ถึงซึ่งความพินาศ
 เมื่อถึงปีเถาะพวกอันธมพิพจักกระทำอันตรายแก่พระศาสนา แล
 ย้ายพระศาสนา มหาชนจักถือเอาแต่ข้างมิจฉนาทิจุติ ตามพวก
 อันธมพิพไปหมด ถึงปีมะโรง หมอกแห่งความตายจักปรากฏ
 แก่มหาชนเป็นอันมาก ถึงปีมะเส็ง พวกอันธมพิพจักได้รับ
 ความสุข คนซึ่งเป็นบัณฑิตตามชนบทต่างๆ จักถึงซึ่งความเป็นคน
 ยากจนเข็ญใจ ถึงปีมะเมีย พวกประชาชนพลเมืองจักพากันทิ้ง
 เย้าเรือนเคหสถานเข้าหาป่าเป็นที่อยู่ บ้านจะกลายเป็นป่า ป่า
 จะกลายเป็นบ้าน จะปรากฏในกาลข้างหน้า ถึงปีมะแม ประชา
 ชนต่างจะได้รับมหันต์ทุกข์ต้องจากบุตรภรรยาสัญจรไปในต่าง
 ทิศ ถึงปีวอก สมณะพราหมณาจารย์จักพากันทิ้งอาวาสสถานพา
 กันไปเร้นอยู่ตามอรัญประเทศ ถึงปีระกา ชาวโลกทั้งปวงจักเร่า
 ร้อนดุจไฟไหม้ ถึงปีจอ บุตรจักฆ่าบิดาและรบบราฆ่าพินกันเอง

ถึงปีกุน พระราชาแลมหาอำมาตย์ทั่วพญาทั้งปวงจะต้องเคารพ
 นบนอบต่อคนอนาถ บ้านเมืองจักเจริญขึ้น ในปีกุนนั้นจักได้
 เห็นผู้มีบุญ เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๒๒๕๐ ปี เอกศกนั้น ประ
 ชาชนจักได้เห็นผู้มีบุญญาธิการ แล้วผู้มีบุญญาธิการก็หมดไป
 เบื้องหน้าแต่นั้น เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๓๐๐๐ ปี การประชุม
 แห่งอุโบสถของอนาคาริกบุคคล (บุคคลที่มีได้อยู่ครองเรือน)
 จักสิ้นไป เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๔๐๐๐ ปี วินัยปิฎกก็อันตรธาน
 เสื่อมสิ้นไป เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๕๐๐๐ ปี บุคคลที่เป็นพระ
 โสดาบันก็หมดสิ้นไป จะมีแต่โคตรภูสงฆ์ เอาผ้าเหลืองห้อย
 หูเที่ยวไปด้วยสำคัญว่าตนเป็นบรรพชิต ในกาลเมื่อโคตรภูสงฆ์
 ละทิ้งผ้ากาสาวพัตร์เสียเมื่อใดแล้ว บรรพชิตเพศย่อมอันตรธาน
 สุนยไป ในคราวนั้นพระบรมสารีริกธาตุทั้งหลายในที่ทั้งปวงจักมา
 ประชุมกันที่โพธิบัลลังก์เปล่งฉัพพรรณรังสีในที่นั้น เปลี่ยนเพศ
 เป็นพระองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุดมด้วยพระฉวีดุจแห่งทองคำ
 เปล่งพระรัสมิ ๖ ประการสว่างไปทั่วทิศานุทิศ เทพยดาในหมื่น
 จักรวาฬจักมาประชุมพร้อมกันกระทำสักการบูชา ในที่นั้นมนุษย์เรา
 มิได้เห็น ครั้นแล้วจักบังเกิดเตโชธาตุโพลงขึ้นสังหาญพระพุท
 ธสรระแล้ว พระพุทธรสรระก็อันตรธานไปในกาลครั้งนั้น เทพย
 ดาทั้งหลายต่างพากันประหารอุระประเทศของตน ต่างคร่ำครวญ
 ปรีเทวนาการว่า ชาวเราทั้งหลาย จักมิได้พบได้เห็นพระรูปพระ
 โฉมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกต่อไปแล้ว และกล่าวกันว่า

ชาวเราจักปรารถนาพบพระพุทธเจ้าในอนาคต พระเมตไตรยพุทธ
เจ้าจักอุบัติขึ้น ชาวเราจักได้เชยชม พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นจัก
ทรงพระชนม์อยู่ แปรตมน์ไปแล้วปรินิพพาน.

จบบัญญัติพุทธศักราชวรรณนา

อานิสงส์ผ้าบังสุกุล

อชชตคเค ปาณเปตฺติ พุทฺธิ ฌมฺมิ สงฺฆํ สรณํ คโตสมิ
ความว่า ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ว่า
เป็นทพงทีระลัก เสมอด้วยชีวิต แต่วันนั้นเป็นต้นไป

คาถาสำหรับปริกรรมขึ้นต้นว่า

มหนตาภินนemukคาก มชฺฌีมาภินนตณฺฑุลา
ขุทฺทกา สาสปมตฺตา เอวํ ชาติโย สพฺพจฺานเ
อากจฺฉนฺตฺ สีสเ เม ปตฺนฺตฺ

ความว่า

พระบรมสารีริกธาตุซึ่งประดิษฐานอยู่ในที่ทั้งหลาย อย่าง
ขนาดใหญ่ประมาณเท่าเมล็ดถั่วเขียวแตก อย่างกลางขนาดเท่า
เมล็ดข้าวสารหัก อย่างเล็กขนาดเท่าเมล็ดพรรณผักกาด จง
เสด็จมาตกลงเหนือศีรษะประเทศแห่งข้าพเจ้าเถิด

ในสมัยครั้งนั้นแล สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จประทับ
อยู่ในอรุเวลาประเทศแต่ถ้าพึงพระองค์เดียว ณครั้งนั้น ฆฎิถ ๓
พี่น้อง คืออรุเวลากัสสป นทีกัสสป คยากัสสป ได้อยู่ (ใน
ที่นั้น) ด้วยเหล่าฆฎิถอื่นเป็นบริวารนับด้วยพัน กัสสปผู้มีชัย
แก่คณาจารย์ทั้งหลายในอังคะชนบทและมคธชนบททั้งหลาย ได้
ไปอัญเชิญสมเด็จพระผู้มีพระภาคให้เสวยภัตตาหารเสมอ ๆ

ในกาลครั้งนั้น ยังมีมหาเศรษฐีคนหนึ่งอยู่ในบ้านอุรุเวลา
 เป็นผู้มั่งมีสมบัติพัสถานทรัพย์สมบัติและข้าวเป็นอันมาก ธิดาของ
 ท่านมหาเศรษฐีนั้นได้วายชนม์ลง ท่านมหาเศรษฐีกับภรรยาพา
 กันอาลัยครุ่นคิดถึงธิดาอยากทราบว่า ตายไปอยู่ที่ไหน พวกอัน-
 โตชนทั้งหลายมีทาสและกรรมกรเป็นต้น จึงเรียนว่า ข้าแต่ท่าน
 ผู้เป็นนาย เขาเล่าว่าสมณศรัษะโถ่นั้นนามว่าโคดมมาอาศัยอยู่ใน
 อุรุเวลาประเทศ ได้ยินว่าพระสมณโคดมนี้มีเกียรติศัพท์ขจร
 ไปในหมู่เทพยตามนุษย์ว่า เป็นพระผู้มีพระภาคเจ้าตั้งนี้เป็นต้น
 ท่านมหาเศรษฐีจึงถามว่า พระสมณโคดมผู้เจริญประเสริฐกว่า
 ท่านกัสสปหรือว่าท่านกัสสปประเสริฐกว่าพระสมณโคดม คน
 เหล่านี้จึงเรียนว่าข้าแต่ท่าน เขาเล่าว่าพระสมณโคดมประเสริฐ
 ยิ่งกว่าท่านกัสสป ท่านเป็นผู้ตรัสรู้แจ้งเห็นแจ้งในสิ่งทั้งปวง
 และรู้จักซึ่งโลกด้วย ท่านมหาเศรษฐีจึงว่า สาธุ ถ้าเช่นนั้นเรา
 จะถวายผ้ามีราคาแสนหนึ่ง (กับท่าน) ครั้นแล้วจึงให้นำเอาผ้า
 มาระคนด้วยของโสโครกอันเนื่องด้วยกรรมมลทิน (ของไม้สอาด
 ซึ่งเกิดจากห้อง) หมักไว้ ๗ วันจนบังเกิดหมู่หนอนขึ้น

คราวนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จไปในอุรุเวลา
 ประเทศ ท่านมหาเศรษฐีได้ไปสู่นั้นแล้ว ทอดผ้าราคาแสน
 หนึ่งไว้ในที่นั้นแล้วไปยืนอยู่ในส่วนข้างหนึ่ง ลำดับนั้น สมเด็จพระ
 ผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จออกจากที่เรือน ได้ทอดพระเนตรเห็น
 ผ้านั้นแล้วทรงพระดำริว่า ใครทิ้งผ้าไว้จักมีเจ้าของหรือหาไม่ก็ได้

เมื่อไม่ทอดพระเนตรเห็นใคร ๆ ก็ทรงมั่นหมายพระหฤทัยว่าเป็น
 ผ้าบังสุกุล จึงได้ทรงอาวชันนาการพิจารณาว่า พระพุทธเจ้าทั้ง
 หลายในอดีตกาล ได้เคยถือเอาผ้าบังสุกุลครั้งแรกเช่นน้ออย่างไร
 หนอ ทรงทราบด้วยพระญาณว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีต
 กาล ทรงถือเอาผ้าบังสุกุลขณะนั้นคนหนึ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 เหล่านั้น ย่อมทรงแต่ผ้าบังสุกุล ส่วนพระตถาคตก็จะทรงผ้าบัง
 สุกุลเหมือนกัน ครั้นแล้วจึงทรงยกผ่านนั้นขึ้นด้วยความมั่นหมาย
 ว่าเป็นผ้าบังสุกุล หมู่นอนได้หล่นลงพร้อมกันด้วยกรรมลทิน
 ด้วยเดชของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า มหาปถพีได้กัมปนาการ
 ห้วนไหว พระองค์จึงทรงพระดำริว่า เราจักชักผ้าบังสุกุลในที่
 ใดดีหนอ ท้าวสักกรินทรเทวราชได้ทรงทราบจึงมาเนรมิตรสระโบก
 ขรณีใหญ่สระหนึ่งถวาย ด้วยคิดว่าสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
 จะชักผ้าบังสุกุลในสระนั้นแล สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงพระดำริ
 ต่อไปว่า เราจะขยำผ้าในที่ไหนดีหนอ ท้าวสักกะทรงทราบจึงไป
 นำเอาแผ่นศิลาใหญ่แผ่นหนึ่งมา ด้วยเข้าพระทัยว่า สมเด็จพระ
 ผู้มีพระภาคเจ้าจักขยำผ้าบังสุกุลที่แผ่นศิลานี้ สมเด็จพระผู้มี
 พระภาคเมื่อทรงขยำผ้านั้นแล้ว จึงทรงพระดำริว่า เราจักเอาผ้า
 นี้ห้อยไว้ณที่ใดดีหนอ พฤกษเทพดา อันสิงอยู่ที่ไม้กุ่มบกได้
 ทราบถึงพุทธปริวิตกจึงบันดาลให้กิ่งกุ่มน้อมลงมา ด้วยหมายว่า
 พระผู้มีพระภาคจักทรงห้อยผ้านั้น เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาค
 ทรงนำผ้านั้นห้อยไว้แล้ว จึงทรงพระปริวิตกต่อไปว่า เราจะได้

ที่แห่งใดตากผ้า^{๒๕}หนอ ท้าวสักกะได้ทรงทราบพระปริวิตก^{๒๖}นั้นจึง
 ไปนำแผ่นศิลาใหญ่แผ่นหนึ่งมา หมายพระทัยว่า สมเด็จพระผู้
 มีพระภาคเจ้าจักได้ทรงตากผ้า^{๒๕}นั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาค จึง
 ทรงพระปริวิตกต่อไปว่า เราจะได้ภาชนะอะไร ย้อมผ้า^{๒๕}หนอ
 ท้าวสักกะได้ทรงทราบพระพุทธรูปปริวิตก จึงไปนำเอากระถาง^{๒๗}
 ศีลามาถวาย

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ยังสรรพกิจเหล่านี้ให้สำเร็จ
 แล้ว จึงทรงผ้า^{๒๕}บังสกุล^{๒๘}จิวร^{๒๙}นั้น ครั้นนั้น ด้วยเดช ศีลคุณ สมาธิ-
 คุณ ปัญญาคุณ ของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า พนมहाปถพี
 ดลแดเขาสิเนรุราชบรรพตทั้งพระมหาสมุทรได้บังเกิดการอัศจรรย์
 เป็นไปด้วยประการฉะนี้ จิวร^{๒๙}เก่าได้อันตรธานหายไป สมเด็จพระ
 ผู้มีพระภาคเจ้า จึงมีพระคุณนามปรากฏว่า บังสกุลิก (ผู้
 ทรงบังสกุล^{๒๘}จิวรเป็นปกติ) แต่ครั้งนั้นมา ท่านมหาเศรษฐี^{๓๐}นั้นได้
 บรรลุถึงซึ่งสมบัติอันยิ่งใหญ่ด้วยผลแห่งบังสกุล^{๒๘}ทานนั้น ได้ดำรง
 อยู่ในสวรรค์เป็นเวลาช้านาน

ครั้งนั้น ท่านอรุเวลากัสสป นทีกัสสป คยากัสสป พร้อม
 ด้วยชฎิล^{๓๑}ผู้เป็นบริวาร^{๓๒}หนึ่ง ได้ขอบรรพชาอุปสมบทในสำนัก
 ของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า สมเด็จพระผู้มีพระภาคจึงดำรัสว่า ท่าน
 ทั้งหลายจงเป็นภิกษุมาเถิด จงประพฤติพรหมจรรย์ในธรรมวินัย
 อันเรากล่าวดีแล้ว เพื่อกระทำซึ่งที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด

๓ กระถาง ซึ่งแปล^{๓๓}ไว้แปลจากคำบาลีว่า กฐาหิ คือกระถางแน่ ๆ

ดังนี้แล้ว บรรพชาอุปสมบทก็ปรากฏแก่ท่านเหล่านั้น ท่านกัสสป
 (อรุเวลกัสสป) จึงมีนามปรากฏว่า พระมหากัสสปเถระเจ้า พระ
 มหาเถระเจ้าจึงทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
 ในสำนักของพระองค์มีชُرณะเท่าไร พระเจ้าข้า สมเด็จพระผู้มี
 พระภาคเจ้าจึงตรัสว่า มีอยู่ ๒ อย่าง กัสสป พระมหาเถระเจ้าจึงทูล
 ถามต่อไปว่า ชُرณะ ๒ อย่างนั้น คืออะไรบ้างพระเจ้าข้า สมเด็จพระ
 ผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า ชُرณะ ๒ อย่างนั้น คือคณตชُرณะอย่าง ๑
 วิบัสสนาชُرณะอย่าง ๑ พระมหาเถระเจ้าจึงทูลถามต่อไปว่า ชُرณะ
 ๒ อย่างนั้นมีอธิบายอย่างไรพระเจ้าข้า สมเด็จพระผู้มีพระภาค
 เจ้า จึงตรัสอธิบายว่า ดูกรกัสสป ภิกษุบางองค์เรียนซึ่งกรรม
 มีนิกายหนึ่งหรือสองนิกาย แล้วและจดจำนิกายทั้งสิ้นได้ นี้เรียก
 ว่าคณตชُرณะ กัสสปภิกษุบางองค์ยังความเห็นในความสิ้นแลความ
 เสื่อมให้เจริญจนแล้ว ตราบเท่าได้บรรลุถึงพระอรหันต์ผล นี้
 เรียกว่าวิบัสสนาชُرณะ พระมหาเถระเจ้าจึงกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์
 ผู้เจริญ ข้าพระองค์ได้บวชต่อเมื่อแก่เสียแล้ว ไม่สามารถที่จะบำ
 เเพญคณตชُرณะได้ ข้าพระองค์จะขอบำเพญวิบัสสนาชُرณะพระเจ้าข้า
 สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงทรงตรัสบอกวิบัสสนาชُرณะว่า ดูกร
 กัสสป พระพุทธเจ้าทั้งหลายย่อมสรรเสริญองค์ของชุดงค์ ๑๓
 ประการ กัสสป ตถาคตจักอนุญาตบึงสกุลจิวรแก่ท่าน จำเดิมแต่
 วันนั้นไปท่านจงสมาทานองค์ของบึงสกุลเถิด ท่านจงกล่าว ๒ บทว่า
 เราจักงดซึ่งคฤหบดีจิวรเสีย จักสมาทานองค์ของผู้ถือผ้าบึงสกุล

เป็นวัตรดังนี้ พระมหากัสสปเถระเจ้ารับพระพุทธฎีกาว่า สาธุ
 ดังนี้แล้ว จึงทูลถามต่อไปว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บึงสกุล
 จีวรนั้นอย่างไรพระเจ้าข้า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่าผ้า
 บึงสกุลจีวรที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงสรรเสริญไว้ มี ๒๓ อย่าง
 คือ โสสานิกจีวร ผ้าที่บุคคลทิ้งไว้ในป่าช้า ๑ อาปานิกจีวร ผ้า
 ที่ตกอยู่ที่ประตูร้านตลาด ๑ รถียโจพจีวร ผ้าที่บุคคลต้องการ
 บุญทั้งหลายโดยช่องทางต่างให้ตกอยู่ในตรอกสกล ๑ สังการ-
 โจพจีวร ผ้าที่เขาทิ้งเสียแล้วในกองยกเยื่อ ๑ โสตถียจีวร ผ้า
 ที่บุคคลเช็ดกรรมมลทินแล้วทิ้งเสีย ๑ นหानโจพจีวร ผ้าของชน
 ๕ ทั้งหลายที่หมอกฎฝึบสาใจให้อาบน้ำ แล้วทิ้งผ้าอาบนานนั้นไว้ด้วย
 เข้าใจว่าผ้านั้นเป็นกาลกณี ๑ ติตถโจพจีวร ผ้าที่อนแก่ที่บุคคล
 ๕ ทิ้งไว้ในท่า ๑ คตปัจจาคตจีวร ผ้าที่ชนทั้งหลายไปสู่สุสาน
 ๕ ประเทศกลับมาอาบน้ำแล้วทิ้งผ้านั้นไว้ ๑ อคคัทธมจีวร ผ้าที่
 ๕ ไฟไหม้บางแห่งและเขาทิ้งเสีย ๑ โคนขาติตโจพจีวร ผ้าที่ไผ่
 ๕ เคียวกิน ๑ อุปจิกขาติตโจพจีวร ผ้าปลวกกัด ๑ อุนทรขาติต-
 ๕ โจพจีวร ผ้าที่หนูกัด ๑ อันตัจฉินนโจพจีวร ผ้าที่ขาดในที่สุด ๑
 ๕ ทสาฉฉินนโจพจีวร ผ้าชายขาด ๑ ธชาติหจีวร ผ้าธงต่างๆที่
 ๕ เขาทิ้งแล้ว ๑ กุบจีวร ผ้าที่เขาโอบพันจอมปลวกแล้วกระทำพลี
 ๕ กรรมแล้วทิ้ง ๑ สมณจีวร ผ้าของพระภิกษุ ๑ อภิเสกิกจีวร
 ๕ ผ้าที่บุคคลทิ้งไว้ในที่อภิเสกแห่งบรมกษัตราธิราช ๑ อิทมยจีวร
 ๕ จีวรแห่งเอหิภิกษุอันสำเร็จด้วยฤทธิ์ ๑ บันณิกจีวร คือผ้าที่ตก

อยู่ในระวางทาง ๑ วาตัญญูจิวร ผ้าที่ลมพัดมา ๑ เทวทัตติยัง
 ผ้าที่เทวดาให้ (เหมือนดังผ้าของนางเทพธิดาที่ถวายแก่พระ
 อนรุทธ) ๑ สมุททียจิวร ผ้าที่คลื่นซัดขึ้นไปบนบก ๑ ดั่งน
 ดุกรกัสสป ผ้าเหล่านี้แล เรียกว่าบังสกุลจิวร ผ้าบังสกุลจิวร
 พระพุทธเจ้าทั้งหลายได้เคยทรงมาทุกพระองค์ ผู้ใดได้ถวายผ้า
 ชนิดนี้ ผู้นั้นจักไม่ไปสู่ทุกคติร้อยชาติบ้าง พันชาติบ้าง แสน
 ชาติบ้าง.

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ายังพุทธกิจทั้งหมดให้สำเร็จไป
 แล้วในสมัยเมื่อจะปรินิพพาน ได้ตรัสกับพระมหาเถรเจ้ากัสสป
 ว่า กัสสป อีกไม่ช้าเท่าใดตถาคตก็จักปรินิพพาน ท่านจง
 เอาผ้าบังสกุลของท่านมาให้พระตถาคตฯ จะทรงผ้านั้น พระมหา
 กัสสปเถรเจ้าได้ถวายผ้าบังสกุลของตนต่อพระหัตถ์สมเด็จพระผู้มี
 พระภาคเจ้า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงประทานบังสกุล
 จิวรอันบวรของพระองค์กับของพระมหากัสสปเถรเจ้าแล้วตรัสว่า
 ท่านจงทรงบังสกุลจิวรอันประเสริฐสุดม ได้ปลดเปลื้องสัตว์จาก
 สังสารวัฏนี้ได้สี่สิบอสงไขยเจ็ดสิบแสนโกฏี ผืนนี้ไว้นิพพาน
 เกิด ครั้งนั้น แผ่นดิน ภูเขา ป่า จักรวาฬ พระมหาสมุทร
 เทพยดาในกามาพจรสวรรค์ ๖ พรหม ๑๖ ชั้น ต่างอนุโมทนาการ
 เป็นไปอยู่อย่างไหวหวั่น เพราะเหตุนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาค
 เจ้าจึงตรัสว่า บังสกุลจิวรเป็นของประเสริฐสุด พระพุทธเจ้า
 ทั้งหมดย่อมเคยทรงมาแล้วและเปลื้องสัตว์จากสังสารวัฏ เพราะ

ฉะนั้น บังสกุลจิวจึงเป็นอุดมวัตถุ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตถาคต
 ย่อมทรงบังสกุลจิว ท่านทั้งหลายพึงทรงบังสกุลจิวเถิด.

ในสมัยครั้งหนึ่ง พระผู้เป็นเจ้ากัสสปได้อยู่ในป่าวายนคร
 ครั้งนั้น แลเป็น สมัยที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะปรินิพพาน
 เสด็จบรรลุมงคลพระนครป่าวาย จึงตรัสกับพระมหากัสสปว่า ดูกร
 กัสสป ไม่ช้าตถาคตจักปรินิพพาน ด้วยเหตุนี้สมเด็จพระผู้มี
 พระภาคจึงทรงภาษิตพระคาถานี้ว่า

อนิจจา วต สงขารา อุปาทวยชมมิโน

อุปฺปชฺชิตฺวา นีรุชฺฌนฺติ เตสํ วุปฺสโม สุโข ฯ

ความว่า สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ มีความเกิดขึ้นและ
 เสื่อมไปเป็นธรรมดา บังเกิดขึ้นแล้วย่อมพลันดับ การเข้า
 ไประงับสังขารเหล่านั้นเสียได้ นำมาซึ่งความสุข.

ดูกรกัสสป แต่ที่ท่านจงดำรงพระศาสนาของตถาคตไว้เถิด
 พระมหากัสสปเถรเจ้าได้บังเกิดสังเวคธรรม (ความสลัดใจ) ใน
 สังขารทั้งปวง ส่วนภิกษุทั้งหลายอันเป็นปุถุชน ต่างก็พากัน
 ร่ำร้องไห้ เทพยเจ้าที่สิงสถิตอยู่ในพระนคร และภูมิตเววดา
 ต่างพากันร่ำร้องไห้ เทพยดาทั้งหลายแต่พื้นแผ่นดินขึ้นไปตลอด
 ถึงกามาพจรสวรรค์ทั้ง ๖ ต่างพากันปริเทวนาการ บรรดาพรหม
 ทั้งหลายยกเสียแต่ที่เป็นอสัญญีสัตว์และอรุปรหม นอกนั้น
 ต่างพากันบังเกิดความสลัดใจ.

ในกาลนั้น พระผู้เป็นเจ้ามหากัสสป ได้กราบทูลถาม
 สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า เรื่องผ้าบังสกุลจ্বরนี้ ในครั้ง
 อดีตกาลเคยมีบ้างหรือพระเจ้าข้า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึง
 ตรัสว่า ดูกรกัสสปในอดีตกาล ครั้นศาสนาพระกัสสปสัมมา-
 สัมพุทธเจ้า มีพระขนิษฐาองค์หนึ่ง เป็นผู้ทรงผ้าบังสกุลล้วน ๆ
 ได้อาศัยอยู่ในอรัญญประเทศแห่งหนึ่ง ได้ยินว่าในวันหนึ่งเธอ
 เทียวแสวงหาผ้าบังสกุล ได้บรรลุถึงสถานที่ต่าง ๆ มีประตูเมือง
 และป่าช้าเป็นต้น ในขณะนั้นมีบุรุษเขี้ยวใจผู้หนึ่ง นุ่งผ้าเก่า
 ผืนหนึ่ง ได้เห็นพระมหาเถรเจ้านั้นแล้ว ก็ล่องรู้ในอริยาสัย
 ของพระผู้เป็นเจ้านั้น จึงได้ฉีกผ้าที่นอนเก่านั้นออกครึ่งหนึ่ง เอา
 ผ้านั้นไปวางไว้ในที่ ๆ พระเถรเจ้าจะมาถึง ด้วยคิดว่า โอ พระผู้
 เป็นเจ้า จงได้ถือเอาซึ่งผ้าบังสกุลนี้เถิด ภิกษุนี้ครั้งไปถึง
 ที่นั้นแล้วได้เห็นผ้านั้นจึงคิดว่าผ้านั้นเป็นผ้าบังสกุล จึงได้ถือเอา
 ด้วยความสำคัญสัญญาณนั้น เธอจึงนุ่งผ้านั้น บุรุษเขี้ยวใจนั้น
 ได้บังเกิดความโสมนัสมีใจยินดีว่า เราได้ถวายผ้าบังสกุลเขาได้
 ทำบุญมีประมาณเท่านั้น ได้ท่องเที่ยวอยู่จนตลอดอายุ จุตติจิตต์
 จากนั้นแล้ว ได้ไปบังเกิดในดาวดึงส์พิภพ มีวิมานทองบริบูรณ์
 ด้วยสมบัติสูง ๑๒ โยชน์ ณที่เข้างเกิด ผ้าทิพย์ทั้งมวลเป็น
 เอนกได้บังเกิดขึ้น ฝ่ายหมู่เทพยดาทั้งหลายเห็นความอัศจรรย์
 เช่นนั้นจึงได้มาประชุมพร้อมกันที่สุธรรมเทวสภา ท้าวสักกะเทว-
 ราหูจึงดำรัสถามถึงบุรพกรรมของเทพบุตรนั้น ได้กล่าวคาถานี้ว่า

ปภาสดี อิมํ พยมห์   ปริปุณฺณณจ สพฺพโส
 วดถานี สดสหสฺसानี   ปวตฺตนฺตานี วิมานํ
 อจฺฉราหิ สมากิณฺณํ   ทฺวาทสโยชเน ยุตฺตํ
 สพฺพสมปฺตติ เต ลทฺธา   เกน ปุณฺณเณ ลพฺภตฺตี
 ความว่า   วิมานนํ^๕ ย่อมรุ่งเรือง   บริบูรณ์ด้วยสรรพสมบัติ
 ทั้งปวง   ผ้าทั้งหลายนับด้วยแสน   ย่อมเป็นไปในวิมานอันสูง
 สิบสองโยชน์   เคลื่อนกล่นไปด้วยหมู่นางเทพอัปสร   สรรพ
 สมบัติที่ท่านได้นั้น   ท่านได้ด้วยบุญอะไรหรือ ?

เทพบุตรนั้นครั้นได้ฟังพระดำรัสถามของท้าวสักกะเทวราช
 เมื่อจะประกาศบุญญาภานัน ^๕ จึงทูลว่า

ทลิตฺโทหํ มหาราช	มนุสฺเสสฺสุ ปุเร อหุ
ทิสฺวา ปีสฺกุลิกํ ภิกฺขุ	วตฺถณจ ปริเยสนตํ
อทฺตมปีไลติกํ ฉตฺวา	มคฺเค ฉชาเทมมิ ตาวเท-
ว เอยฺโย ปีสฺกุลสณฺณิ	อุกฺคณฺหิตฺวา นคจฺฉติ
เอตตเกน กมฺเมน จ	อุปฺปชฺเชมิ ติทฺสาถเย
เตน ปุณฺณเณ ปภาสดี	วิมานํ ปุณฺณนิมิตฺตํ
ปสฺส มยห์ วิมานมฺหิ	ทฺวาทส โยชเน ยุตฺตํ
อจฺฉราหิ สมากิณฺณํ	สหสฺสอุปฺโสภิตํ
ปถวิมฺหิ วนตณฺจ	นทิสฺมุตฺทปพฺพตํ
วตฺถเน ฉาทิฏฺฐํ สพฺพํ	สมตฺโถหํ อเสสโต
ลาเภน โอนโต นตฺถิ	ปีสฺกุลทานสฺสิทํ ผลนฺติ

ความว่า ข้าแต่มหाराชเจ้า ข้าพเจ้าได้บังเกิดเป็นมนุษย์
 ที่ซัดสนอยู่ในเมืองมนุษย์ เห็นพระภิกษุผู้ทรงผ้าบังสกุลองค์
 หนึ่ง เทียวแสวงหาผ้าบังสกุลอยู่ ข้าพเจ้าจึงฉีกผ้าท่อนเก่า
 ของข้าพเจ้าออกครึ่งผืน ทิ้งไว้ที่หนทางในขณะนั้น พระผู้
 เป็นเจ้าได้สำคัญว่า ผ้านั้นเป็นผ้าบังสกุลจึงถือเอาแล้วไม่ไปไหน
 อีก ด้วยกรรมมีประมาณเท่านั้นและ ข้าพเจ้าจึงได้มาบังเกิด
 ในไตรทศ ด้วยบุญนั้น วิมานอันเป็นเครื่องหมายของบุญย่อม
 รุ่งเรือง ขอพระองค์จงทรงทอดพระเนตรดูวิมานอันสูงสิบสอง
 โยชน์ของข้าพเจ้าเถิด เกดิอนกล่นไปด้วยพันแห่งนางอัษร
 อันโสกา ข้าพเจ้าสามารถที่จะคลุมแผ่นดินและป่าหิมพานต์
 แม่น้ำ พระมหาสมุทร และภูเขาทั้งสิ้นได้ด้วยผ้าโดยมิให้เหลือ
 อยู่เลย ย่อมบริบูรณ์อยู่ด้วยลาภ นี้และเป็นผลของการถวาย
 ผ้าบังสกุล (บังสกุลทาน)

สมเด็จพระผู้มีพระภาคได้ตรัสกับพระผู้เป็นเจ้ามหากัสสป
 อีกว่า ดูกรกัสสป บังสกุลทานมีานิสงส์ใหญ่มีผลใหญ่ เมื่อ
 บังเกิดเป็นมนุษย์จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ในมนุษย์แวดล้อม
 ไปด้วยหมู่จาทรงคเสนาคือ พลช้าง พลม้า พลรถ พลราบ
 นี้เป็นผลของบังสกุลทาน

สตรีใดได้ถวายบังสกุลทานเป็นผู้มีโสมนัสและเจตนา ครั้น
 เคลื่อนจากมนุษย์กาย ย่อมไปบังเกิดเป็นเทพธิดาอันโสกา เมื่อ
 ข่องเทียวอยู่ในสังสารวัฏย่อมเป็นคนสวยเลิศทุกๆชาติ สมบูรณ์

ไปด้วยเบญจกัถยาณีน^๑ นี้เป็นผลของบึงสุกุตทาน จักเป็น
 ราชธิดาอันประเสริฐ มีกายปราศจากไฟฟ้า ผมงาม นิ้วและเล็บ
 เป็นสีชมพูกลมเรียว จมูกโด่ง คิ้วโก่ง ตาและปากปราศจากโรค
 งดงาม นี้และเป็นผลของบึงสุกุตทาน

บุรุษใดเมื่อสมบุรณ์ไปด้วยศีลแล้วถวายบึงสุกุตทานอันอุดม
 จะเป็นผู้มีความเจริญด้วยรูปและกำลังกาย เจริญด้วยความเพียร
 และกำลังใจ เดช อำนาจ ยศ สรรพสัตว์ทั้งปวงคือ เหลือบ
 ยุง งูเล็ก งูใหญ่ และหนู แมลงผึ้ง แมลงวัน จะไม่พึง
 เบียดเบียน นี้เป็นผลของบึงสุกุตทาน

สรรพสัตว์ทั้งหลายคือราชสีห์ เสือโคร่ง เสือเหลือง แรด
 หมี วัว สุนัข จะไม่พึงเบียดเบียน นี้เป็นผลของบึงสุกุตทาน

ถ้าได้เป็นพระมหากษัตริย์ จะประเสริฐกว่ากษัตริย์ทั้งหลาย
 จักได้เป็นใหญ่ในชมพูทวีป เป็นผู้มีความกล้าหาญเฉลิยวฉลาด
 เป็นที่เคารพนับถือของประชาชน นี้เป็นผลของบึงสุกุตทาน

ถ้าเป็นเพียงพระราชาประเทศราช จักบริบูรณ์ไปด้วยหมู่
 สุริโยธาที่แก้แล้วกล้าสามารถแผ่ไปในราชอาณาจักรอันนับด้วยแสน
 โยชน์ และได้บังเกิดเป็นเทพยดาในชั้นอินทร์ (ดาวดึงส์)

๑. เบญจกัถยาณี เคยพบที่มากได้ ๒ ชนิด

๑. ความงาม ๕ อย่าง คือ ผม หน้ง กระจุก ผิว วย งาม

๒. ผมดำ ปากแดง ฟันตั้งไข่มุกดี ตั้หน้าตงดอกไม้แย้ม

เป็นสาว

และชั้นสุยาม (ยามา) และชั้นดุสิต ชั้นนิมมานรดี ชั้น
ปรนิมมิตตวสวัตี นับชาติไม่ถ้วน ก็บังสุกุลทาน พระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าทรงยกย่องว่ามีผลานิสงส์มา ตราบเท่าถึงพระนฤพาน
ดูกรกัสสป บังสุกุลทานเป็นประเพณีของพระตถาคตอย่างนี้

1. สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสกับพระมหากัสสปอีก
ว่า ดูกรกัสสป ตถาคตได้เคยบำเพ็ญบังสุกุลทานมาแล้ว ด้วย
ผลของบังสุกุลทานในกาลก่อนนั้น พรหมจึงได้ถวายผ้าแก่พระ
ตถาคต เมื่อทรงตรัสอย่างนี้แล้ว จึงตรัสต่อไปอีกว่า เมื่อ
บุคคลได้ถวายผ้าแก่ท่านผู้มีศีลด้วยจิตอันเลื่อมใส จักมีรูปงด
งามเป็นที่สนิยารมณ์ทุกเมื่อ ตถาคตยกย่องว่าบังสุกุลทานได้
เป็นทานชนิดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงชมเชยไว้ดังนี้ พระ
สัมมาสัมพุทธเจ้านับด้วยแสนโกฏิเป็นเอนก ย่อมทรงผ้าบังสุกุล
นั้น ดังนี้.

อานิสงส์บังสุกุลทาน จบ